

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Q[ua]n[do] clerici in sup[er]pellicio debea[n]t incede[re]. De delatio[n]e
sacramenti ad infirmos. De custodibus seu campanarijs. Ne altariste seu
vicarij pastori in aliquo derogent. Et de ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

vobis omnibus publicare. Volentes et decernentes statuta huiusmodi ac statuta predicta omnia et singula predecessorum nostrorum in quantum sunt hactenus per statuta habita statutorum habere et hinc debere vigorem et ea sub penis in eis expressis inuolubiliter obseruanda. Datum in crastino Inuocavit Anno domini. M. ccc. lxxij. per copia sub sigillo officialitatis maiori.

Contra illos qui vagantur et discurrent in ecclesiis quando chorus cantat vel quando diuina celebrantur.

Wilhelmus. etc. vniuersis in hac sacra synodo congregatis salutem in domino. Quia indecens et honestati clericali prius reputatum quod in quibusdam ecclesiis collegiatis nobis subiectis presertim in ecclesia nostra maiori fieri conspiciuntur videlicet quod tempore illis quibus in ipsis ecclesiis clerici de celebratione diuinorum inter sunt supplicio aut choro pellicio in diuinis nonnulli canonici et alij clerici ecclesiarum predictarum nulla rationabili causa exposcere in capis incedunt sicque per ecclesias circumspectas peragantes missa principali et alijs horis diuinitis quodammodo presertim alij quodammodo missas peculiare audire. aliquid uanis et prophantis colloquijs que in ecclesiis precipue cessare debent tempore deducendi distributiones quotidianas sibi vendicant. ac si diuinis officiis interessent. Hinc igitur vniuersis ecclesiarum collegiis nobis subiectarum decanis in virtute sancte obedientie districte precipiendo mandamus quatenus canonicos et clericos ecclesiarum suarum ab his et similibus indecentijs per suspensionem et alias penas que ad ipsorum spectat officium debita correctione compescant ac administratoribus distributionum quotidianarum sub dictarum interminatione penarum inhibeat vice et auctoritate nostra quibus etiam et nos tenore presentium inhibemus districte ne dictis canonicis et clericis diebus et temporibus in consuetis in ecclesiis diuinitas diuina celebrantur

officia in capis causa rationabili cessante incedentibus. distributiones quotidianas administrant. Alioquin tamen per decanos in premissis negligentes et etiam administratores predictos prius facientes acrimosus. Datum per copia. Anno domini. M. ccc. lxxij. crastino dominice Inuocavit sub sigillo officialitatis maiori.

Quando clerici in supplicio incedere debeant de sacramento eucharistie ad infirmos delatione.

Wilhelmus. etc. Vniuersis et singulis prochialis ecclesiarum rectoribus plebanis ac in eis ecclesiis et infra limites ipsarum beneficiarum et intulatis civitatis et dioecesis Coloniensis salutem in domino. Ex officio nostri debito frequenter clamoribus incitati subditorum nostrorum excessus corrigere mores indecentes et gestus reformare negligentiam et delicta eorum vltiori sine scandalo dissimulare non valentes. Cogimur a temerarijs aulibus penarum adiectione eosdem cohercere. statuentes de capite nostro et priorum Coloniensis ecclesiarum consilio et assensu strictius inhiibentes sub pena suspensionis ab officio quam in prius facientes ferimus in his scriptis. ne quis ecclesiarum prochialis plebanus rector aut curatus. vicarius aut loci tenens eorumdem seu altaris aut in ipsa ecclesia quolibet intulatus diuinis officiis celebrandis. et eo tempore quo ibi diuina fuerit necnon in comedationibus pagationibus et commemorationibus fiendis defunctorum ac visitationibus sepulcrorum eorumque curialibus collectis et orationibus consueta in administratione sacramentis eucharistie viatici. penitentie et extreme unctionis fidelibus quos in domibus suis infirmantes habeat accedere sine supplicio et religione interesse in ecclesia. aut in ipsa sacramenta administrare presumat. Ita tamen quod administrando sacramentum eucharistie licet men et uola eum precedant reuerentur

Statuta Wilhelmi. xliij.

egrediendo ecclesiam et regrediendo in
 fra curatam villam vel opidum calopedibus
 propter pericula vitanda non vras litas pre
 sbyteri hmoi munitur eucharistia in qua
 rum possibile fuerit nec vacuus reuer
 natur ne forte hoies idolatriam non cre
 atorem sed creaturam adorando. Et si ones
 eucharistias forsitan propter multitudinem
 expenderet infirmorum in redeundo cesset
 lumine. et fonticus capanelle. confessiones
 etiam subditorum suorum non languentium
 nec debiliu sed valentiu accedentiu ipaz
 ecclesiam comode in ipsa ecclesia volumus
 in loco aperto non serato. humiliter et de
 more audiri. et penitentias pro modo culpe
 in fide salutares. Statuimus etiam sub pe
 na predicta prohibentes ne quis rector seu
 eius vices gerens. custodem seu capan
 narium. qui quantum possibile sit persona lra
 ta existat nisi indutus suppellectio seu li
 nea veste. decenter vt moris est supiori.
 alia vestimenta regente ad ministrandum
 seu scrutandum vt diuinis sibi aliquiter
 sustineat vel admittat. Quod si talis custos
 vel capannarius se pro voluntate aut phi
 bitione dicti rectoris seu eius vices ge
 rentis hmoi seruitio et ministracioni in
 gerat a se. nec ipsius rectoris sut vicarij
 rj mortis acquiescat nisi infra decem die
 bus continuos hmoi resistentia et prohibe
 onez sequenti de hmoi rebellione pdignam
 nobis et dicto rectori iniuriam passio pre
 stet emendanda. sit pntis nri statuti aucte hu
 iusmodi sua custodia seu officio capanna
 rie pua? ipso facto et alteri idoneo plone
 g eui ad que pruz libere committat. ita qd
 sic rei qlicas ex poposcit canoica distri
 ctio aliter utrius culpa feriat deliquen
 tis. Mandam? igitur et districte sub excōi
 tationis pena in iugum oib? et singulis al
 terius capellis pperuis bnficiariis et in
 titulatis in ecclesijs prochialib? supdi
 ctis aut infra limites eorundem. qren? ple
 banis et rectorib? matricis ecclesie quo
 ad iura ipsius. et de iure qd de consuetudine
 debita intendat reuerter si nra? es ca?

nonica effugere velint debita vltionez
 Insuper mandata ordinationes et precepta
 cum ipsarum additione penarum tam pro nos qd
 predecessores nros sub quocunq? hmoi for
 ma pro rectores plebanos et eorum vices
 gerentes ecclesiarum prochialium pdcarti
 qui recepta cautione excōdicatos aucte
 nra? in mortis articulo iur. pmissione
 duxerint absoluedos quam infra certum
 terminu in dictis mandatis expressuz of
 ficiali nro aut sigillifero curie nre Lo
 lon significare tenebunt edita presentib?
 bus repetim? et renouamus vteoz traf
 gressores a temerarijs eorum ausib? res
 frenentur. **P**reterea statuim? et orde
 namus vt si aliquis ausu temerario ab
 solutionez a nobis seu officiali nro a qu
 cunq? excōmunicacionis sententia aucte
 nostra seu statutorum provincialium seu sy
 nodalium vel quocunq? lata falso et me
 dacter asserens excōdicatum hmoi vitā
 ducere in humanis cum iam de medio sit
 sublatus corpore sententia excōmunicati
 onis incurrat hmoi impetrator quam in
 his scriptis serimus in eundem dictaqz
 absolutionez sic per fraudem et volu ei sur
 repticie pro forma iuris ea ipendi his dū
 taxat in quibus dū vixerint signa penit
 entie apparuerint. ita qd non cōtempus
 religionis sed necessitatis articulus et
 iporuz angustia eos absolui viuētes im
 pediunt pmittent. decernimus et pnun
 ciamus put est irrita. nulli? de iure ex
 istere firmitatis. **P**lebani vero et rector
 res eoruz vicarij et vices gerentes que
 hmoi absolutionib? sciētes vti. dictosqz
 excōdicatos noiam et publice tam mortu
 os qd adhuc viuētes. absoluit de facto
 seu eoz corpa in cōtempitū clauit. ppter
 temeritatis audacia preteru dicte abso
 lutionis ecclesiastice tradere psumple
 rint sepulture penas pro pncipales excō
 municacionis in crimie dānatis in iure ex
 pressas. **N**ecnon in constitutione se. re
 Clemē. v. eos q. in cōalio viennē. sal
 lubit edita descriptas. nō imerito pos
 D. 6.

cerunt formidare. penas at et sententias
p nos in hmoi statutis nris latas post
mensē vnū immediate sequentē pu
blicatonē eorūde in synodo sancta pro
ruma p nos seu nostra auctoritate cele
brāda solenniter factā ipoz volumus
incipere tenere trasgressores. Mādan
tes vniuersis et singulis chūanitatū de
canis foraneis nre dioceſ vt recepta eo
rum copia infra xv. dies a tpe publica
tionis eorūde plebanis ⁊ rectoribus et
presbyteris in suis decanatus et in
fra limites iporum constitutis publicēt
et insinuent ea ipis ne dicta statuta per
ignoratiā supinam et crassam se causari
possint aliquatenus ignorasse. Datum
Colonie sub sigillo nro et editū. Anno
natiuitatis dñi. M. ccc. lxx. xxi. die men
sis octobris.

Sequit copia qdā cōfirmatiōis frnita
tis sancti petri a sede aplice facte.

Thānes eps seru^o seruoꝝ dei. Dilectis
silijs pposito et capitulo ecclesie Coloñ
salute ⁊ aplice benedictionē. Cū a no
bis petitur quod iustū est et honestū tā
vigor equitatis q̄ ordo exigit ratio
nis vt id p sollicitudinē officij nri ad de
bitū pducatur effectū. Sane petitio v̄a
nobis exhibita continebat. q̄ venerabi
lis frater n̄ Henricus archieps Coloñ
diligenter attendens opus fabrice v̄ie
Coloñ. admodū fore elegā ac etiā sum
ptuosum et q̄ vos psecutioni eiusdem
operis diligentius intendistis ac etiam
intendere nō cessatis et q̄ ad pfectionē
opis eiusdem ecclesie nō suppetūt facul
tates q̄q̄ pium existit et vtile vt opus
ipm sine laudabili et celeri consummet
propter ipius ecclesie reuerentiā et de
corez et pro eo maxime q̄ ad dictā eccle
siam in honore x̄ginis gloriose funda
tam et beati petri pncipis apostolorum
vōcābulo insignitā in qua triū sanctozū

regum. qui regem regū altissimū merue
runt oculis carnis intueri ⁊ cū mysti
cis muneribus adorare corpa sunt ve
nerabiliter collata fidelium peregrinā
tium deuotionis et orationis causa con
fuit multitudo vt fidelium iporum zel
lus deuotionis et fidei ad ecclesiam pre
saram fortius intendatur. Pro v̄igente
necessitate fabrice ac euidenti vtilitate
ecclesie predictarum de consilio et assen
su vestro auctoritate ordinaria statuit
ac etiam ordinavit vt nullus nisi cum
litteris vestris testimonialibus qui ad
hoc a vobis foret specialiter destinatus
auderet in ciuitate et dioceſe Coloñ a si
delibus pro fabrica ipa charitativa sub
sidia postulare q̄q̄ cū tales ad postulan
da huiusmodi subsidia deputati pueni
rent ad quēta loca ipius dioceſ que fo
rent auctoritate ipius archiepi seu offi
cialis eius seu archidiaconorum siue de
canoz aut aliorum quozcūq̄ dicto ar
chiepo iure ordinario subiectoz ecclesi
asticis supposita interdicto possint ipſi
sic deputati ad populos locoz eorūde
verbum exhortatiōis proponere. p̄dit
tis subsidijs postulādis et q̄ semel in
mense siue v̄nica vel festiua seu quēcūq̄
alia dies existeret. qua dicta subsidia in
locis ipis contingeret postulari dicto
rū locoz vel alijs sacerdotes idonei par
lerent in locis eisdem dicto interdicto
nequaq̄ obstante qd̄ idē archieps quo
ad diem ipaz tātūmodo relaxabat de cō
sensu archidiaconoz decanoz et or
lioz subiectoz predictoz. diuina
officia noiarim exercitatis ⁊ interdictis
exclusis solenniter celebrare vt prope
rea fideles ipi animarentur ad eadē sub
sidia eroganda. extūc eodem interdicto
in suo sicut antea robore duraturo pre
satus quoq̄ archieps de consilio et con
sensu p̄ditis eadē auctoritate statuit ac
etiā ordinavit vt quicūq̄ fideles v̄ru
usq̄ sexus dictarum ciuitatis et dioceſ
in fraternitatem eiusdē ecclesie sci petri